

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet har den 6 april 2000 beslutat att ge bl.a. EU-nämnden tillfälle att yttra sig över regeringens skrivelse 1999/2000:60 Berättelse om verksamheten i Europeiska unionen under 1999. Enligt 10 kap. 4 § riksdagsordningen är EU-nämnden riksdagens organ för samråd med regeringen i frågor som gäller Europeiska unionen. Regeringen skall, enligt 10 kap. 5 § riksdagsordningen, informera och samråda med nämnden om frågor som skall bli behandlade i Europeiska unionens råd och i andra frågor som EU-nämnden bestämmer.

EU-nämnden behandlar i sitt yttrande både vissa övergripande frågor som gäller skrivelsens innehåll och regeringens samråd med riksdagen i vissa av de frågor som redovisas i skrivelsen. Nämnden tar vidare upp vissa frågor på olika sakområden som nämnden funnit särskild anledning att uppmärksamma. Bl.a. är det nämndens mening att även viktiga förslag till bindande rättsakter bör finnas redovisade i bilaga till skrivelsen.

Regeringens skrivelse

I skrivelsen redogör regeringen för verksamheten i Europeiska unionen under 1999. Skrivelsen behandlar Europeiska unionens övergripande utveckling, det ekonomiska och sociala samarbetet, unionens förbindelser med omvärlden, samarbetet i rättsliga och inrikes frågor samt unionens institutioner m.m. Vidare redovisas förberedelserna för Sveriges ordförandeskap i EU:s ministerråd första halvåret 2001.

EU-nämnden

Allmänna synpunkter på innehållet i skrivelsen

Enligt 10 kap. 1 § riksdagsordningen skall regeringen fortlöpande informera riksdagen om vad som sker inom ramen för samarbetet i Europeiska unionen samt varje år till riksdagen lämna en skrivelse med berättelse över verksamheten i Europeiska unionen. Den första skrivelsen lämnades i mars 1996, och detta är således den femte skrivelsen som överlämnats till riksdagen.

EU-nämnden bereddes tillfälle att yttra sig över skrivelsen för första gången våren 1999. EU-nämnden framförde då bl.a. att det av skrivelsen tydligare borde framgå hur Sverige har röstat i ministerrådet och hur regeringen har fullgjort sin informations- och samrådsskyldighet gentemot riksdagen (yttr. 1998/99:EUN1y). Även utrikesutskottet framhöll att detta borde framgå av skrivelsen (bet. 1998/99:UU10).

EU-nämnden kan med tillfredsställelse konstatera att dessa synpunkter i stort sett har beaktats i årets skrivelse. Såväl frågornas beredning i Sverige som den svenska ståndpunkten redovisas i stor utsträckning. EU-nämnden förutsätter att detta kommer att ske även i kommande skrivelser.

Även i övrigt utgör skrivelsen en mycket utförlig och värdefull redogörelse över verksamheten i Europeiska unionen under 1999.

Den övergripande utvecklingen i Europeiska unionen (Del 1)

EU:s utvidgning och reformering (avsnitt 3)

I skrivelsen redovisar regeringen hur arbetet med EU:s utvidgning och reformering fortskrider. Detta är ett område som engagerat EU-nämnden mycket. Nämnden har under året fått flera besök från olika kandidatländer och representanter från EU-nämnden har också deltagit i olika seminarier, konferenser etc. som anordnats i kandidatländerna. I den s.k. COSAC¹-konferensen, som anordnas varje halvår med representanter från Europautskotten i EU:s medlemsländer (se nedan under avsnitt 5), deltar också representanter från kandidatländerna. Det finns också ett särskilt utbildningsprogram för tjänstemän från kandidatländernas parlament inom ramen för kommissionens s.k. TAIX².

Amsterdamfördraget (avsnitt 5)

I skrivelsen redogör regeringen för Amsterdamfördragets ikraftträdande den 1 maj 1999. En viktig följd av detta är också att protokollet till Unionsfördraget och EG-fördragen om de nationella parlamentens roll i Europeiska unionen skall börja tillämpas. Enligt detta protokoll skall samtliga kommissionens grön- och vitböcker samt meddelanden skyndsamt tillställas medlemsstaternas nationella parlament, och kommissionens förslag till lagstiftning skall göras tillgängliga i så god tid att varje medlemsstats regering kan säkerställa att dess eget nationella parlament erhåller dem på lämpligt sätt.

På ministerrådet för rättsliga och inrikes frågor den 29 oktober 1999 behandlades, på begäran av den nederländska regeringen, också frågan om information till de nationella parlamenten angående samarbetet på detta område. Initiativet föranleddes av en begäran från det nederländska parlamentets andra kammare. EU-nämnden beslutade på sitt sammanträde den 22 oktober 1999 att avge en skrivelse till regeringen där nämnden uttryckte sitt

¹ Conférence des Organes Spécialisés dans les Affaires Communautaires

² Technical Assistance Information Exchange Office

stöd för det nederländska initiativet och uppmanade den svenska regeringen att stödja detta.

1999/2000:EUN1y

I det ovannämnda protokollet behandlas också den s.k. konferensen mellan organ för EG-frågor, COSAC, som är ett samrådsorgan för Europautskotten i EU:s medlemsstater och Europaparlamentet. COSAC kan enligt protokollet bl.a. överlämna bidrag till EU:s institutioner. På COSAC-mötet i Helsingfors den 11-12 oktober 1999 antogs med anledning härav en ny arbetsordning för COSAC.

Det ekonomiska och sociala samarbetsområdet (Del 2)

Beskrivningen i detta avsnitt ger en mycket heltäckande bild av allt det arbete som pågått under året inom EU:s s.k. första pelare. Beskrivningen omfattar såväl frågor där arbete fortfarande pågår som frågor som på ett eller annat sätt fått sin lösning under året. I årets skrivelse redovisas ofta också på vilket sätt riksdagen har informerats om frågorna och i förekommande fall hur beslutade direktiv har genomförts i Sverige. Därmed blir skrivelsen en värdefull informationskälla som ger riksdagen en möjlighet att kontrollera regeringens arbete med EU-frågorna.

Svenska övergångsregler från medlemskapsförhandlingarna (avsnitt 8)

I EU-nämndens yttrande över föregående års skrivelse framhölls att det skulle ha varit bra om regeringen hade redovisat samtliga nu gällande övergångsregler som Sverige erhållit. Även utrikesutskottet ansåg att en sådan redovisning borde göras. I årets skrivelse redovisar regeringen de återstående övergångsreglerna av dem som Sverige erhöll i samband med medlemskapsförhandlingarna och de lösningar som uppnåts under år 1999. EU-nämnden välkomnar denna redovisning som ger en värdefull lägesbeskrivning.

Ett av undantagen som behandlas gäller införsel av alkohol och tobak. I denna fråga pågår sedan en tid tillbaka ett arbete som syftar till att det svenska undantaget skall fasas ut för att helt upphöra den 31 december 2003. Detta har varit föremål för samråd i EU-nämnden vid flera tillfällen under våren 2000.

Miljö (avsnitt 20)

I skrivelsen redovisar regeringen det gångna årets miljöarbete. I redovisningen ingår bl.a. hur arbetet fortskridit avseende sektorsintegration av miljöhänsyn, kampen mot förorening och kemikalier och bekämpningsmedel. EU-nämnden anser att redovisningen ger en mycket bra bild av det miljöarbete som skett under året, såväl inom EU som internationellt, där EG deltar som representant för medlemsstaterna. Redovisningen innehåller även värdefull information om hur det svenska arbetet har kunnat påverka utvecklingen inom olika miljöområden.

Utrikes- och säkerhetspolitik (avsnitt 30)

I skrivelsen redovisas utförligt samarbetet under året på det utrikes- och säkerhetspolitiska området. I stort sett samtliga frågor som tas upp har också varit föremål för information och samråd med EU-nämnden inför Allmänna rådet men också inför mötena med Europeiska rådet i Köln och i Helsingfors. Nämnden har därvid bl.a. fått utförliga redovisningar om hur diskussioner och förhandlingar förs om utvecklingen av en europeisk säkerhets- och försvarspolitik. Vidare har EU-nämnden följt framtagandet av beslutet om att en stadga för grundläggande rättigheter skall utarbetas. I EU-nämnden har därvid rätt enighet om det tveksamma i att en sådan stadga kommer till stånd främst mot bakgrund av uppenbara risker för kollision med det skydd för grundläggande rättigheter som utvecklats inom ramen för Europarådet. Även förhållandena på Balkan samt framtagandet av en stabilitetspakt för Balkan har behandlats i EU-nämnden.

Den gemensamma handelspolitiken (avsnitt 31)

Regeringen redovisar utförligt utvecklingen inom WTO och UNCTAD samt övrigt samarbete inom ramen för den gemensamma handelspolitiken. EU-nämnden har kontinuerligt följt förberedelserna inför WTO:s ministerkonferens i Seattle och anordnade också i november 1999 en offentlig utfrågning om WTO-frågor. Lars Tobisson och Reynoldh Furustrand från EU-nämnden ingick i den svenska delegationen till Seattle.

När det gäller förberedelserna inför den tionde ministerkonferensen med FN:s konferens för handel och utveckling (UNCTAD) har Sverige, enligt skrivelsen, verkat som aktiv deltagare i EU-kretsen för ytterligare effektivisering och konkretisering av organisationen och dess verksamhet. EU-nämnden noterar dock att frågan, som visserligen var politiskt okontroversiell, inte har behandlats vare sig i EU-nämnden eller i berörda fackutskott. Kommissionen framlade under året ett förslag till riktlinjer för en EU-ståndpunkt inför UNCTAD X (KOM (1999) 451) som tillställts EU-nämnden och utrikesutskottet. Därefter har kommissionens förslag behandlats av en rådsarbetsgrupp och av Coreper, varefter det sedan antagits utan debatt som en s.k. A-punkt den 22 oktober på ministerrådsmötet för arbetsmarknadsfrågor och sociala frågor. Frågan har inte heller föranlett någon faktrapomemoria från Regeringskansliet.

Utvecklingssamarbete inom EU (avsnitt 32)

Utvecklingssamarbetet inom EU har diskuterats vid flera tillfällen i EU-nämnden inför ministerrådsmöten med biståndsministrarna. Därvid har förhandlingarna med AVS-länderna i Afrika, Västindien och Stilla havet kommit att stå i förgrunden. EU-nämnden har också ägnat frågan om utvärderingen av EU:s biståndsinsatser liksom åttapunktsprogrammet för främjande av hållbar utveckling inom EU:s utvecklingssamarbete stort intresse.

I skrivelsen redogör regeringen för det civilrättsliga och straffrättsliga samarbetet, polisens och tullens samarbete samt asyl- och migrationsfrågor. Här redogörs också för de förändringar i arbetet som skett inom detta område sedan Amsterdamfördraget trädde i kraft och efter Europeiska rådets möte i Tammerfors, då ett antal riktlinjer för det fortsatta arbetet beslutades. Också COSAC-mötet i Helsingfors i oktober 1999 där representanter från EU-nämnden deltog kom i mycket stor utsträckning att handla om dessa frågor.

EU:s institutioner m.m. (Del 5)

Institutionernas funktion och verksamhet (avsnitt 39)

Under avsnittet EU:s institutioner ger regeringen en beskrivning av institutionernas funktion och verksamhet. EU-nämnden anser att det är en bra och ändamålsenlig redovisning. Nämnden vill särskilt lyfta fram de rekommendationer om ett effektivare rådsarbete, bl.a. innebärande att antalet rådskonstellationer skall minskas, som antogs vid Europeiska rådets möte i Helsingfors. Det är ännu för tidigt att uttala sig om eventuella konsekvenser av minskningen av antalet rådskonstellationer, även om detta torde komma att få återverkningar på nämndens arbete.

Nämnden vill också särskilt välkomna kravet på att Corepers arbete med lagstiftningsfrågor skall vara avslutat under veckan före veckan som föregår rådsmötet. Detta är en fråga som länge engagerat nämnden, och en sådan ordning kan förväntas ge mer tid för och underlätta de nationella parlamentens arbete med EU-frågor.

Till årets skrivelse har regeringen också, i enlighet med vad som framfördes i EU-nämndens yttrande och i utrikesutskottets betänkande över föregående års skrivelse, fogat en mycket omfattande och bra redogörelse över mål i EG-domstolen och förstainstansrätten. Tyngdpunkten i redovisningen ligger på mål där Sverige på ett eller annat sätt är inblandat i processen. Såväl avgjorda mål som mål där processen fortfarande pågår finns utförligt redovisade.

Likaså när det gäller överträdelseärenden som inletts mot Sverige framförde EU-nämnden i föregående års yttrande och utrikesutskottet i föregående års betänkande att dessa borde redovisas mer utförligt. Årets skrivelse innehåller också en utförlig och bra redovisning över i vilka frågor kommissionen har inlett förfaranden mot Sverige samt Sveriges inställning till kommissionens anmärkningar.

Förberedelser för Sveriges ordförandeskap (avsnitt 40)

Det förberedelsearbete som genomförts för att förbereda Sverige för ordförandeskapet våren 2001 beskrivs i skrivelsen. Regeringen har vid flera tillfällen under året informerat EU-nämnden om dessa förberedelser. Statsministern har dessutom i samband med en information till EU-nämnden i februari 2000 angående det svenska programmet framhållit att det är viktigt med ett fortsatt samråd om dessa förberedelser. Regeringen har även stämt av var

de informella ministermötena skall förläggas och tidpunkterna för dessa. EU-nämnden vill i detta sammanhang också nämna den s.k. COSAC-konferensen, som kommer att äga rum i riksdagen den 21-22 maj 2001. I konferensen kommer delegationer från nationella parlament i samtliga medlemsstater och kandidatländer att delta liksom företrädare för Europaparlamentet och ministerrådet.

EU-nämnden välkomnar de förberedelser som regeringen genomfört och vill när det gäller informations- och samrådsplikten gentemot riksdagen under ordförandeskapsperioden erinra om vad riksdagen uttalat i denna fråga i samband med behandlingen av förra årets skrivelse, nämligen att det är nämndens uppfattning att de reguljära samråd som äger rum inför ministerrådsmötena inte bara skall innebära att svenska ståndpunkter i enskilda frågor stäms av utan att i största möjliga utsträckning information ges och samråd sker om hur Sverige som ordförandeland avser att agera (bet. 1998/99:UU10 s. 23 f.).

Svenska språket och rekryteringen av svenskar (avsnitt 41)

Skrivelsen tar även upp frågan om tolkservicen till och från svenska. Det är EU-nämndens mening att en fungerande tolkservice alltid är av stor vikt, och under ordförandeskapsperioden utgör det dessutom en av förutsättningarna för ett bra genomfört ordförandeskap. Nämnden välkomnar därför den handlingsplan som kommissionens konferenstolktjänst har utarbetat för att förbättra tolkservicen till och från svenska och vill betona vikten av att regeringen aktivt stödjer detta arbete.

En annan fråga som EU-nämnden vill lyfta fram är de fortsatta satsningar på nätverksbyggande som Regeringskansliet genomfört under året. Nämnden vill understryka vikten av att detta nätverksbyggande mellan Regeringskansliets tjänstemän och svenskar i EU:s institutioner m.fl. fortsätter att utvecklas, vilket torde vara av särskilt stor vikt inför det svenska ordförandeskapet. Även nätverksbyggande mellan tjänstemän vid de nationella parlamenten i EU:s medlemsländer och kandidatländer samt Europaparlamentet är givetvis värdefullt.

Övrigt

I skrivelsens *bilagor* redovisas i bilaga 1 Viktigare förordningar, direktiv och beslut antagna av rådet under 1999 och i bilaga 2 Viktigare rekommendationer, yttranden och meddelanden under 1999. Det kan konstateras att bilaga 2 upptar inte bara dessa olika typer av icke bindande rättsakter m.m. utan även i vissa fall av kommissionen framlagda förslag till bindande rättsakter. Det är EU-nämndens mening att även viktiga förslag till bindande rättsakter bör finnas redovisade. De bör dock lämpligen redovisas i en särskild bilaga.

Stockholm den 28 april 2000

På EU-nämndens vägnar

Sören Lekberg

I beslutet har deltagit: Sören Lekberg (s), Lars Tobisson (m), Johnny Ahlqvist (s), Sinikka Bohlin (s), Holger Gustafsson (kd), Reynoldh Furustrand (s), Gun Hellsvik (m), Christina Axelsson (s), Yvonne Ruwaida (mp), Åsa Torstensson (c), Karl-Göran Biörsmark (fp), Sonia Karlsson (s), Gustaf von Essen (m), Inger Strömbom (kd), Siv Holma (v), Carl Erik Hedlund (m) och Sven-Erik Sjöstrand (v).

Till utrikesutskottet.....	1
Regeringens skrivelse	1
EU-nämnden.....	1
Allmänna synpunkter på innehållet i skrivelsen.....	1
Den övergripande utvecklingen i Europeiska unionen (Del 1)	2
EU:s utvidgning och reformering (avsnitt 3).....	2
Amsterdamfördraget (avsnitt 5)	2
Det ekonomiska och sociala samarbetsområdet (Del 2).....	3
Svenska övergångsregler från medlemskapsförhandlingarna (avsnitt 8)	3
Miljö (avsnitt 20).....	3
Den europeiska unionens förbindelser med omvärlden (Del 3).....	4
Utrikes- och säkerhetspolitik (avsnitt 30).....	4
Den gemensamma handelspolitiken (avsnitt 31).....	4
Utvecklingssamarbete inom EU (avsnitt 32).....	4
Samarbetet i rättsliga och inrikes frågor (Del 4)	5
EU:s institutioner m.m. (Del 5).....	5
Institutionernas funktion och verksamhet (avsnitt 39)	5
Förberedelser för Sveriges ordförandeskap (avsnitt 40).....	5
Svenska språket och rekryteringen av svenskar (avsnitt 41)	6
Övrigt	6